

עזרי וזמרת י-ה

פרפראות וחידושים על פרשת השבוע
מפניני ר' עוזי צמח הי"ו

פרשת בהעלותך - תשפ"ה - גיליון 152

מדור הגימטריות

* וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְחָה מְקֻשָּׁה וְהָבַעַד יִרְכָּבָה עַד פְּרָחָהּ מְקֻשָּׁה
הוּא כַּמִּנְחָה אֲשֶׁר הָרָאָה יי' אֶת מִלְּשָׁהּ כִּן עָשָׂה אֶת הַמִּנְחָה: (ח')

(ד')

ומבאר רבנו בחיי, וזה מעשה המנורה, גובהה של מנורה י"ח טפחים, כמנין "וזה", מקשה, מלמד שנתקשה משה, וכן דרשו חז"ל: בארבעה דברים נתקשה משה עד שהוצרך הקדוש ברוך הוא להראות לו באצבע ואלו הן: המנורה, שנאמר: "וזה מעשה המנורה", הקרבנות, שנאמר: (ויקרא ו, יג) "זה קרבן אהרן", השקלים, שנאמר: (שמות ל, יג) "זה יתנו", הירח, שנאמר: (שם יב, ב) "החדש הזה לכם", וזה לשון "מקשה", מנורה, קרבן, שקלים, ה'חדש.

והנה המילים בפסוק: כַּמִּנְחָה אֲשֶׁר הָרָאָה יי' אֶת מִלְּשָׁהּ כִּן עָשָׂה אֶת הַמִּנְחָה, עולה בגימטריא 2939, [כולל התיבות והאותיות].
וכן המילים: בארבעה נתקשה משה - במנורה - קרבן - שקלים - החדש, עולה בגימטריא 2939, [כולל התיבות].

וברבנו בחיי כתב, הרגני נא הרוג. יתכן לומר כי הכפל ירמוז אל הראשונה, כלומר תהיה עתה הריגתי על ידך לא על ידי בשר ודם, כי היה מפחד פן יהרגוהו ישראל.

ונראה לרמוז כן במילים וְאִם כָּכָה אֶת עֲשֵׂה לִי הָרָגְנִי נָא, וזה ראשי תיבות.

ראה את הפורענות שעתידי יי' להביא עליהם - וע"כ תש כח נפש משה כנקבה - אמר אתה יי' הרגני נא גם הרוג.

* וַיֹּאמֶר לוֹ מִלְּשָׁה הַמִּקְנָא אֶתָּה לִי וּמִי יִתֵּן כָּל עַם יי' נְבִיאִים כִּי יִתֵּן יי' אֶת רוּחוֹ עֲלֵיהֶם: (י"א כ"ט)

ומבאר רבנו בחיי, ומי יתן כל עם ה' נביאים. יתכן לומר כי רמז משה בכאן ימות המשיח, אמר: מי יתן ויגיע אותו עת שיהיו כל עם ה' נביאים שהוא יתברך עתיד ליתן את רוחו עליהם, ובאותו זמן יבטל יצה"ר ולא תהיה שם קנאה כלל, וכו'.

ונראה לרמוז כן במילים וּמִי יִתֵּן כָּל עַם יי' נְבִיאִים, וזה ראשי תיבות.

מי יתן וכל העם יהיו נביאי יי' - ורמז כאן הנביא משה נבואה אשר תהיה עת בו משיח יי' לגאול יופיע.

פרפראות וחידושים

* וְדַבֵּר אֶל אֶהֱרֹן וְאֶמְרָתְךָ אֵלָיו בְּהִעָלְתָּךְ אֶת הַנֵּרֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמִּנְחָה
יֹאֲדָרוּ שְׂבָעַת הַנֵּרוֹת: (ח' ב')

ומבאר בעל הטורים, כתיב בהעלותך את הנרות וכתוב בהעלות נר תמיד לבית הלל נר ואח"כ נרות שמוסיפין והולכין והיינו להעלות נר תמיד שמעלין בקודש.

ונראה לרמוז כן במילים בְּהִעָלְתָּךְ אֶת הַנֵּרֹת אֶל מוֹל, וזה ראשי תיבות.

הלל אומר לשיטתו להדליק ביום ראשון נר אחד משמאל לימין תפנה - וביום השני תלך ותוסיף תמיד כסדר עולה.

* וְדַבֵּר אֶל אֶהֱרֹן וְאֶמְרָתְךָ אֵלָיו בְּהִעָלְתָּךְ אֶת הַנֵּרֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמִּנְחָה יֹאֲדָרוּ שְׂבָעַת הַנֵּרוֹת: (ח' ב')

וביאר רש"י, בהעלתך. למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו, כשלא היה עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומיטיב את הנרות:

וברמב"ם כתב, אמר לו הקב"ה למשה דבר אל אהרן ואמרת אליו, יש חנכה אחרת שיש בה הדלקת הנרות ואני עושה בה לישראל על ידי בניך נסים ותשועה וחנוכה שקרויה על שמם, והיא חנכת בני חשמונאי, ולפיכך הסמיך פרשה זו לפרשת חנכת המזבח, עד כאן לשונו.

ונראה לרמוז כן במילים אֶל מוֹל פְּנֵי הַמִּנְחָה, וזה ראשי תיבות.

ראוי ואעשה נס פח השמן לחשמונאים מבני אהרן - ושמונה נרות החנוכה יהיו מדליקין לדורות.

* שְׁטוֹ הָעַם וְלָקְטוּ וְטָחְנוּ בִּרְחִים אוֹ דָבָר בְּמִדְכָּה וּבְשִׁלּוֹ בְּפָרֹר וְעָשׂוּ אוֹתוֹ עֲגוֹת וְהָיָה טַעֲמוֹ כְּטַעַם לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן: (י"א ח')

וכתב התורה תמימה, כטעם לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן - מהו לֶשֶׁד, א"ר אבהו, מה שד זה תינוק טועם בה כמה טעמים, מה שהאם אוכלת, אף המן כל זמן שישאל אוכלים אותו מוצאים בו כמה טעמים, איכא דאמרי, לֶשֶׁד ממש, מה שד זה מתהפך לכמה גוונים אף המן מתהפך לכמה טעמים, [יומא עה:].

ונראה לרמוז כן במילים כְּטַעַם לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן, וזה ראשי תיבות.

מה שד עושה? דנותן התינוק טעמים שונים - כך מן נותן לישראל.

* וְאִם כָּכָה אֶת עֲשֵׂה לִי הָרָגְנִי נָא הָרָג אִם מִצָּאֵתִי חַן בְּעֵינֶיךָ וְאֵל אֶרְאָה בְּרַעֲתִי: (י"א ט')

ומביא הרמב"ן, ואם ככה את עשה לי. תשש כחו של משה כנקבה שהראהו הקב"ה פורענות שהוא עתיד להביא עליהם.

סיפור שבועי

רבי רפאל ביטון זצ"ל רבה של הוד השרון

רבי רפאל נולד ביום י"ב אייר תרע"ו בעיר הקודש צפת, לאביו דוד בנו של הצדיק רבי מסעוד ביטון זצ"ל סנדקו היה הרידב"ז זצ"ל ורבי יעקב בר זאב וולבסקי זצ"ל שהיה רבה של סלוצק, ובסוף ימיו הקים ישיבה בצפת חיבר פירוש על הירושלמי שו"ת רידב"ז ועוד.

ביום הברית נקרא שמו בישראל מסעוד שמעון. מסעוד על שם סבו רבי מסעוד, ושמעון על שם רבי שמעון בר יוחאי, מפני שיום הברית היה למחרת ל"ג בעומר. בהיותו תינוק קטן חלה התינוק מסעוד שמעון בחולי קשה מאוד, אך אביו לא יכול היה לטפל בו מאחר ושירת באותו הזמן במשטר הטורקי ששלטו באותה התקופה. אנשי 'החברה קדישא' כבר הוזעקו לביתם והמתין לגרוע מכל ואז עלתה במחשבתו של זקן אחד מהם ואמר לבני המשפחה כדאי לשנות את שמו של התינוק הן אמרו חז"ל ששינוי השם זהו אחד מהדברים הקורעים גור דינו של אדם, מיד החליפו את שמו לרפאל, ואכן נמסכה בו בתינוק רוח חיים ולאט לאט קם והחלים מחוליו. בבחרתו למד בישיבת תפארת ישראל בחיפה בראשות רבי מאיר דוב רובמן זצ"ל. בישיבה זו למד יחד עם בן דודו רבי רפאל עבו ועם בן דודתו רבי מנצור בן שמעון זי"ע. לאחר תקופה עברו שלשתם לישיבת פורת יוסף.

בתקופה מסוימת לנוכח מצב החינוך המדרדר של בני נוער בארץ, הקים הרב שלום לופס זצ"ל לימים רבה של עכו, את ארגון מקבציאל שחלק מפעולותיו היה למסור שיעורי תורה בבתי כנסיות בין מנחה לערבית, רבי רפאל עבו זצ"ל נשלח למסור שיעור בבית הכנסת מוסיף בשכונת הבוכרים, ורבי רפאל שהיה מתלווה אליו היה עומד בחוץ וקורא לעוברים ושבים להיכנס לדרשה. עד שהשיעור הקבוע מנה כחמישים איש. לימים בשנת תרצ"ו רבי רפאל עבו עבר להתגורר בעיר טבריה מילא את מקומו רבי רפאל ביטון במשך כשבע שנים.

כשהרב עבר דירה לשכונת בית ישראל, הוא שאל את בעל הדירה האם המזוזות כשרות? והוא השיב שזה עתה הוא שם מזוזות חדשות. באותה תקופה, סיפר הרב, חלו ילדיי שבוע אחרי שבוע, ולאחר מכן חלתה אשתי נשפך על ראשה שמן רותח מהמחבת, התפללתי וביקשתי מהשם שיודיעני מה אני צריך לעשות? והנה בחלום הלילה אני רואה את שכני נכנס לביתי ואומר לי אליהו הנביא מחכה לך בחוץ. 'צאתי והנה רואה אני זקן הדור פנים, אמרתי לו כבודו אליהו הנביא? והוא השיב כן, אמרתי לו אולי כבודו יכנס לביתי, ענה לי בשביל זה באתי, הלכתי לכיוון הפתח ואכן הוא בא אחרי, כשהגיע לפתח הבית נעצר הניח ידו על המזוזה ואמר לי בפליאה אתה יהודי? ונעלם, מיד קמתי כך באמצע הלילה ונגשתי לבדוק את המזוזות, הסרתי את בתי המזוזה ולהפתעתי אני מגלה שהן ריקות ללא מזוזה בתוכן. התברר כי בעל הדירה התבלבל ושם את המזוזות החדשות בדירה אחרת שהייתה ברשותו.

בשנת תש"ג היה מחסור גדול ברבנים בעיר הארץ, ביקש ממנו הראשון לציון רבי בן ציון עוזיאל זצ"ל שיכהן כרב במושב מגדיאל, קיבל רבי רפאל את הדברים, עזב את ביתו שבירושלים והלך להיות רב במושב מגדיאל משכורת לא היה לשלם לו, לכן פרנסתו היתה צריכה לבוא מהשחיטה, אבל כשהגיע הרב למגדיאל התברר שיש שם כבר שוחט מבוגר, ולכן הרב לא סיפר לציבור שהוא שוחט, כדי לא לקפח את פרנסתו.

בלית ברירה החל הרב לעבוד בחקלאות כמו יתר הפועלים לטעת עצים בפרדס, להשקות לעדור לרסס וכו'.

לימים הלך רבי רפאל לבקר רבי עזרא עטייה זצ"ל שאל אותו רבי עזרא איך בעיר? אמר לא ברוך ה' אני רואה ברכה בעמלי. ואז לפתע נכנס רבי רפאל עבו זצ"ל ואומר לרבי עזרא עטייה מה זה שרבי רפאל ביטון עובד אדמה? !!! אמר לו רבי עזרא, לרבי רפאל ביטון בשביל זה שלחתי אותך שתעבוד אדמה? סיפר לו רבי רפאל על השוחט המבוגר וכו' הסכים איתו רבי עזרא, רק אמר לו שמכאן ואילך בבוקר יעבוד לפרנסתו בחקלאות ובערב ימסור שיעורי תורה בבתי כנסיות.

כשלוש שנים אחרי הקמת המדינה, הוצע לרב לחזור לרבנות באופן רשמי ולקבל משכורת מסודרת מטעם המועצה הדתית הרב כמובן נענה לקריאה לטובת הנהגת הקהילה שגדלה בינתיים וכללה מעברה ועולים רבים מכל ארצות המזרח, עזב את התנאים הטובים והחל לעבוד כרב בצורה רשמית.

בשנת תשכ"ד התמזגו הישובים רמתיים ומגדיאל הדר ורמת הדר לעיר אחת בשם הוד השרון, ואז הוכתר רבי רפאל לכהן כרבה הראשי של הוד השרון.

על הנהגתו את בני קהילתו בדרכי נועם מסופר, שבת אחת הגיע לבית הכנסת אדם שנדף ממנו ריח של סיגריות, והיה כמעט ברור שעישן סיגריה בשבת. הצבור לא רצה לתת לו לעלות לתורה כיון שהוא מחלל שבת, אבל רבי רפאל הציע לו שיעלה לתורה מתוך שלימד עליו זכות, אולי הריח שנדף ממנו הוא ריח של איזו תרופה ששתה או משהו אחר עישן לידו והריח נדבק בו. לאחר זמן בא אותו אדם לרב ואמר לו שבכוונה עישן סיגריות ונכנס לבית הכנסת כי רצה לראות איך הרב יגער בו ויוציא אותו מבית הכנסת, אבל כשנכנסתי וראיתי שלא רק שלא פגעת בי אלא להפך כיבדת אותי והעלית אותי לתורה, אני בא עכשיו לרב ומבקש לחזור בתשובה והראה לו הרב דרך תשובה ונעשה בעל תשובה.

אחד מהדמויות במושב מגדיאל היה מר אפרים חבה מצבו הכלכלי של אפרים היה דחוק ולצורך פרנסתו היה לו חמור ועגלה שעליהם היה נושא בלוקים של קרח ומחלקם לתושבים ומוזה נשתכר למחיתו, בלילות היה קושר את החמור לעץ שהיה במגרש.

והנה באחת הלילות כנראה שניסה החמור להשתחרר ונכרך החבל סביב צווארו ומת, כשבאו הקהל בבוקר להתפלל ושמעו על גודל האסון שקרה לו שפרנסתו היחידה אבדה לו, אמר להם הרב לא נלך להתפלל עד שנעמיד לו חמור אחר. עמדו ברחוב והנה הגיע ערבי עם חמור לאחר שהפצירו בו הסכים הלה למכור להם את חמורו תמורת שתי לירות שהיה זה בזמנו סכום גדול קנו את החמור הלכו לחצרו של אפרים, סילקו את נבלת החמור המת והעמידו במקומו את החמור החדש, והוא עדיין היה ישן ולא ידע מאומה. כשנתעורר בבוקר וראה את החמור בחצר אמר לאשתו זה לא החמור שלי אמרה לו אשתו זה שלך כנראה לא התעוררת טוב...

באחד הימים לא חש הרב בטוב ונשלח ע"י הרופא לעשות בדיקת דם, בלילה חולם ר' רפאל והנה הוא רואה לפניו את הרב יוסף חיים בעל הבן איש חי וסיפר לו שהלך לעשות בדיקת דם. רבי יוסף חיים לקח פתק רשם בזה נקודות וקווים ומסר לו את זה, הסתכל הרב ברישומים ולא הבין מה כתוב בזה? הלך בדרכו ופגש את חברו רבי יהודה צדקה זצ"ל הראה לו את הפתק ושאל אותו מה כתוב פה? ר' יהודה ראה את הפתק ואמר לו רבי יוסף חיים הוסיף לך חיים.

למחרת היה זה אחד מן הימים שבהם ארגן הרב יום תענית דיבור בימי השובב"ם וכד' בו היו יושבים כולם בבית הכנסת במשך כל היום וקוראים תהילים כשהרב קורא בקולו מילה במילה במתינות, והנה לבינתיים הגיעו תוצאות דחופות מהמעבדה ליד הרופא ואשר לפיהן צריך מיד לתת לרב זריקה מסוימת בגלל בעיה בכבד, ושאל לא יעשה כן מידית יכול ח"ו למות, הצוות הרפואי נזעק לחפש בכל המקומות האפשריים ולא מצא, למחרת בבוקר הלך הרב למרפאה בכדי לקבל את התוצאות, אמר לו הרופא היה לך נס שלחו לנו מהמעבדה מברק דחוף שצריכים לעשות לך זריקה מיד בשביל הכבד, חיפשנו אותך בכל מקום ולא מצאנו אותך, ובינתיים נתקבל מברק שני שמבטל את המברק הראשון. ואילו היו עושים לך את הזריקה כאשר אינך זקוק לה היית עלול ח"ו למות. כעת הבין הרב את תוספת החיים שרמו לו עליה הרב יוסף חיים זצ"ל במסרו לידו פתק ובו רישומים של התוצאות.

הראשון לציון הרב בקשי דורון זצ"ל אמר עליו רבי רפאל היה משיירי כנסת הגדולה, ההבדל בין שיור לנותר הוא שהנותר הוא נותר ממילא, אבל שיור משיירים לכתחילה, וכך שייר לנו הקב"ה את חכם רפאל כדי שנדע איך נהגו חכמי ורבני ישיבת פורת יוסף.

רבי רפאל ביטון בן רוח זצ"ל גלבע כ סיון תשס"א ת.נ.צ.ב.ה.

ברכת מזל טוב לידידי עורך העלון הנפלא "עוזי וזמרת יה" הרה"ג רבי משה אמוזלג שליט"א ורעייתו תחי' להולדת בנם הי"ו במזל טוב. יה"ר שתזכו להכניסו בבריתו של אאע"ה בעיתו ובזמנו, ולרוות נחת מכל יוצ"ח אמן.

וברכות לסבא היקר רבי עוזי צמח הי"ו שכל שבוע אנו זוכים להנות מפרפרותיו המתוקים. יה"ר שיזכה לרוות נחת מכל יוצ"ח ולהגדיל תורה ולהאדירה "עוד יגובן בשי"כ וְשֵׁנִים וְרִעְנָנִים יְהִי", אמן.

לע"נ - ניסים חיים בן חנה

נורית בת מרים ע"ה

לברכה והצלחה: * יוסף בן חנה חנינה וב"ב * שרה בת אילה * יוסף מאיר בן גאולה ויקי

* נעמה בת שושנה * רפאל בן שרה * יוסף חיים אליהו בן דבורה * משה בן שרה וב"ב